

„RELICVE“ DIN PERIOADA DICTATURII COMUNISTE ÎN JUDEȚUL ARGEȘ

MIRCEA CRĂCIUN*

Schimbarea numelui unor localități, stații de cale ferată, denumirea unor străzi, distrugerea monumentelor aparținând unor personalități neagreate de regimul comunist, arderea cărților din biblioteci publice și particulare, demolarea bisericilor, orașelor și satelor, distrugerea unor instituții de cultură, fabricarea de falși eroi sunt doar câteva din măsurile luate de comuniști după acapararea puterii politice în România, cu ajutorul armatei sovietice.

În cazul unor localități mai mari ca: Brașovul, care a purtat câțiva ani numele de Orașul Stalin, stațiunea Eforie Sud numită Vasile Roaită, orașul Onești numit Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, orașul Ștei numit orașul Dr. Petru Groza s-a revenit la vechile denumiri istorice.

Nu același lucru s-a întâmplat în județul Argeș, unde, la 14 ani după revoluția anticomunistă din decembrie 1989, întâlnim aceleași denumiri date unor localități, stații de cale ferată, străzi stabilite de activiștii comuniști în anii de teroare stalinistă 1949-1950.

În Municipiul Pitești și astăzi o stradă poartă numele de strada Mitrea Cocor, după personajul fictiv din romanul cu același nume de Mihail Sadoveanu. Romanul Mitrea Cocor scris și publicat de Mihail Sadoveanu în anul 1949, este socotit a fi prima operă realist-socialistă din literatura noastră după modelul literaturii sovietice. În condițiile în care în municipiul Pitești au trăit mari personalități, ignorate astăzi pe nedrept, nu se justifică ca o stradă să mai poarte numele unui personaj fictiv din prima operă realist-socialistă de tristă amintire.

La 7 Km de Pitești, de-a lungul șoselei naționale Pitești-București (D.N. 7), se află satul Valea Boerească, care aparține de comuna suburbană Ștefănești-Argeș.

În perioada antebelică și interbelică în satul Valea Boerească își aveau reședința unii descendenți din familii boierești, dar și intelectuali sau mici viticultori, care posedau conace, case de vacanță, crame și vii.

Cum numele satului Valea Boerească nu suna bine în urechile activiștilor P. M. R. (P. C. R.), la începutul anilor '50 numele satului a fost schimbat în „Viișoara“, nume bizar și artificial, care îl poartă și astăzi, dar care nu are nimic comun cu trecutul istoric al localității, legat de marile familii boierești din partea locului.

* Școala nr. 1 Pitești.

În timpul regimului comunist condus de N. Ceaușescu, cu ocazia elaborării planului criminal de demolare a mii de sate românești, satul Valea Boerească (Viișoara) figura să fie printre primele sate din județul Argeș ce urmau să fie rase de pe fața pământului în primăvara anului 1990. În locul caselor și curților urma să se extindă plantațiile de vii ale S. C. P. V. V. Ștefănești, iar locuitorii satului urmau să fie strămutați cu forța în blocurile construite în anii '50 pentru refugiații comuniști greci în satul Ștefăneștii Noi, noua denumire a satului Florica impusă de activiștii comuniști în anul 1949.

Satul Florica aflat la 4 km de Pitești, aparținând administrativ de comuna suburbană Ștefănești, joacă un rol istoric aparte, fiind legat de domeniul familiei Brătianu aflat aici cuprinzând: un conac, o fermă, o cramă, o capelă, o gară și chiar un observator astronomic. La Florica s-au născut, au trăit și au murit cei mai reprezentativi dintre membrii familiei Brătianu, dintre care Ion C. Brătianu și fiul său Ion I. C. Brătianu au avut un rol covârșitor în realizarea României moderne.

Florica a fost locul vizitat în perioada antebelică și interbelică de cele mai mari personalități politice pe care le-a avut România. La Florica s-au luat decizii importante pentru țară, s-au hotărât reforme majore, s-au făcut și s-au desfăcut guverne, s-au fixat strategii în timp de pace și de război.

„Mecca liberalilor“, cum a numit-o Constantin Argentoianu, satul Florica a intrat de mult în istorie. Aici și-au stabilit reședința, după căsătoria lor, Pia cu Ion C. Brătianu, cunoscutul revoluționar pașoptist, devenit mai târziu prim-ministru al României pentru aproape 12 ani, în perioada 1876-1888.

Florica, primul copil al soților Pia și Ion C. Brătianu, la o vârstă foarte fragedă, în iarna anului 1865, a fost răpită de o boală necruțătoare, și în amintirea ei s-a dat numele întregului domeniu, denumire care s-a extins și asupra satului. Mormântul Floricăi este situat pe un deal, care domină domeniul familiei Brătianu, unde va fi înmormântat și tatăl său Ion C. Brătianu la 7 mai 1891. La 22 mai 1921 osemintele celor doi au fost mutate în capela familiei, construită la Florica după planurile arhitectului francez Emile André Lecomte du Nouy.

Ulterior aici au fost înmormântați și ceilalți membri ai familiei printre care Ion I. C. Brătianu, decedat în anul 1927, dar și Dinu, și istoricul Gheorghe I. Brătianu, decedați în închisoarea de la Sighet, unde au fost întemnițați de comuniști și de unde familia le-a adus osemintele.

Un loc important îl constituie Gara Florica construită și dată în folosință în anul 1887, când s-a dat în exploatare calea ferată Golești-Câmpulung Muscel, construită la inițiativa lui Ion C. Brătianu în calitate de prim-ministru al României, fiind una din realizările din timpul guvernării sale. Calea ferată Golești-Câmpulung Muscel a fost proiectată și construită numai de specialiști români și la construcția ei și-au făcut ucenicia și Ion I. C. Brătianu, care își desăvârșea studiile pentru a deveni inginer feroviar. După instalarea regimului comunist în România, denumirea gării Florica a fost schimbată, după 62 de ani de funcționare sub acest nume, în Gara Ștefănești, după ce și numele satului Florica a fost schimbat în satul Ștefăneștii Noi, nume impuse de activiștii comuniști în anii de teroare stalinistă, dar care se mențin și în prezent.

O situație și mai tristă a avut-o conacul de la Florica și în special biblioteca adăpostită de acest conac. Conacul familiei Brătianu de la Florica a fost mărit în

dimensiunile de astăzi, când cuprinde circa patruzeci de încăperi, de Ion I. C. Brătianu prin amenajări succesive făcute în perioada anilor 1889-1925.

După, confiscarea întregului domeniu de comuniști în anul 1948, conacul a intrat în proprietatea Gospodăriei de partid al P. M. R. (P. C. R.) și la mijlocul anilor 70 a devenit locuința tov. Ion Dincă (Teleagă), care s-a mutat cu familia, locuind aici în perioada când a îndeplinit funcția de prim-secretar al Comitetului Județean P. C. R. Argeș.

Conacul adăpostea o bibliotecă despre care Constantin Argentoianu scria că este „cea mai mare bibliotecă particulară din România“, cuprinzând zeci de mii de volume, reviste, incunabule, colecții de timbre, tablouri, o colecție numismatică etc.

I. G. Duca, un colaborator al lui Ion I. C. Brătianu, scria că biblioteca acestuia este „mai completă decât biblioteca Academiei Române“. După confiscarea domeniului familiei Brătianu, de distrugerea bibliotecii s-a ocupat o echipă de activiști ai P. M. R. (P. C. R.) condusă de un analfabet din partea locului pe nume Oțelea Alexandru, poreclit Otel, deoarece chiar și după cursurile de alfabetizare nu reușise să învețe chiar toate literele și de abia reușea să semneze cu mâna stângă „Otel“. Tovarășul „Otel“ a organizat în mai multe etape arderea cărților în curtea conacului, care fiind multe au ars timp de mai multe săptămâni. Doar o mică parte din cărți au fost recuperate de Biblioteca Academiei Române, cele uitate de tov. Otel și echipa sa prin rafturile bibliotecii.

Tov. Otel (Oțelea Alexandru) a îndeplinit mulți ani funcția de președinte al Sfatului Popular al Comunei Ștefănești-Argeș, funcție care i-a permis să incendieze și alte biblioteci, inclusiv arhiva primăriei Ștefănești, căreia i-a dat foc sub motiv că ar conține „documente reacționare din timpul burgheziei și moșierimii“. În mod public tov. Otel imputa moșierimii și burgheziei faptul că a rămas analfabet, deși toată lumea știe că învățământul primar a devenit obligatoriu și gratuit în România din timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza (1859-1866).

Tov. Otel a fost fondatorul G. A. C.-ului „7 noiembrie“ din comuna Ștefănești, înființat în anul 1950, fiind printre primele gospodării colective din fosta regiune Pitești (Argeș).

După ce a terorizat comuna Ștefănești vreo 15 ani, tov. Otel a fost destituit din funcția de președinte al Sfatului Popular în anul 1963 sub motivul implicării sale în fraudele comise cu fondurile destinate construirii Căminului Cultural din comună și vânzarea unor terenuri intravilane. În condițiile noii perioade de relativă destindere din anul 1964 conducerea regională a P. M. R. (P. C. R.) a căutat să se descotorosească de acest activist odios, de care s-a folosit timp de aproape 15 ani în terorizarea populației, inclusiv încheierea colectivizării forțate a agriculturii din anul 1962.

În contextul în care tov. Stalin lansase teoria „ascuțirii luptei de clasă“, tov. Otel dăduse o interpretare proprie afirmând în ședințe publice că moșierii, chiaburii și burghezii trebuie omorâți ca plojnița de perete“, fapt care se și întâmpla în temnițele comuniste cu deținuții politici.

Nici localitatea Brătieni, aflată în apropiere de orașul Curtea de Argeș, atestată documentar ca localitate de reședință a boierilor din familia Brătianu încă din secolul al XV-lea, nu a scăpat de schimbarea numelui. După ce a figurat cu numele Brătieni vre-o cinci secole, prin anul 1949, activiștii comuniști i-au dat numele „Băduleț“, nume care se menține și în prezent. Socotim un ătentat la trecutul nostru istoric ca și în prezent să

mai folosim denumirile artificiale date unor localități de activiștii comuniști în anii de cruntă teroare stalinistă. Este drept că s-au făcut și mici progrese pentru a repara măsurile arbitrare din timpul dictaturii comuniste. Liceul de Băieți din Pitești, care în anul 1897 a primit numele marelui bărbat de stat Ion C. Brătianu și care în urma reformei învățământului impusă de comuniști în anul 1948, după modelul sovietic, a devenit Școala Medie nr. 1 Pitești, pentru ca în anul 1957 să devină Liceul „Nicolae Bălcescu”, a revenit în anul 1997 la vechiul nume, astăzi numindu-se Colegiul Național „Ion C. Brătianu”, o școală de elită a învățământului românesc. La fel s-a întâmplat și cu fosta stradă 1 Mai din Pitești, care a redevenit strada Ion C. Brătianu.

Școală generală din satul Florica (Ștefăneștii-Noi) a primit numele lui Vintilă Brătianu.

Considerăm că mai este mult de făcut, dacă ținem seamă de faptul că încă nu avem la Pitești și nici la Florica un monument dedicat marilor bărbați de stat din familia Brătianu.

Bustul lui Ion C. Brătianu amplasat în curtea Bisericii Sf. Nicolae din Pitești (fig. 1) a fost distrus, iar biserica a fost demolată de comuniști în anul 1962. Bronzul bustului marelui bărbat de stat Ion C. Brătianu s-a folosit ca materie primă la turnarea statuii lui V. I. Lenin amplasată de comuniști în București.

Fig. 1. Biserica Sfântul Nicolae, cunoscută și sub numele de „Biserica cu ceas”, construită în 1812 și demolată în 1962.

În anul 1952, autoritățile comuniste au amplasat în satul Florica un monument închinat teroristului comunist grec Nikos Beloiannis, monument reamplasat fără a avea autorizație de construcție pe domeniul public, la 20 mai 1996, în str. Sf. Vineri din Pitești.

Cetățenii Piteștiului nu au un monument al marilor bărbați de stat Ion C. Brătianu sau Ion I. C. Brătianu, născuți pe plaiuri argeșene și care au avut un rol important în făurirea României moderne, dar au monumentul lui Nikos Beloiannis, un agent al Moscovei, terorist comunist grec, dușman al aderării Greciei la N. A. T. O. și care nu are nici-o legătură cu municipiul Pitești.

Considerăm că autoritățile locale au datoria morală să repare această situație bizară și în semn de respect față de trecutul nostru istoric să facă demersurile necesare ca să se revină la vechile denumiri istorice în cazul localităților menționate, iar ridicarea unui monument dedicat marilor bărbați de stat din familia Brătianu, ar constitui o reparație morală datorată de poporul român celor care au contribuit la făurirea României.